

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii
Apostolici, Olim S. Congregationis Indicis Consvltoris, &
insignis Ecclesiæ Vimaransenis Thesaurij maioris, Demvm
Episcopi Vgentini, Et A Consiliis ...**

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1655

XXVI. De Sepulturis, & Funeribus ducendis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98569)

suam Constit. incip. *Decet Romanum*, sub die 4. Ianuarij 1573. confirmat concordiam initam inter Clerum Regnorum Coronæ Castellæ, & Legionis, cum Rege Catholico, ut scilicet pro & loco huiusmodi concessionis, status Ecclesiasticus dictæ Coronæ soluat suæ Maiestati, & illi, qui suo nomine illud habere deberet, videlicet ducentos quinquaginta mille ducatos annuos in duabus solutionibus pro medietate, diuidendos pro certis quantitatibus cuilibet diocesi dictæ Coronæ prout diuiduntur: dummodo tamē extra hanc concordiam, & diuisionem remaneant Regna Aragoniæ, Cathalonix, & Valentix, & insulæ illis adherentes, Confirmationem eandem fecit etiam Paulus V. ut in eius Constit. incip. *Pro nostro*, sub die 23. Iulij 1620. At Clemens VIII. in constit. incipien. *Propensa nostra*, sub die 11. Aprilis 1601. absoluit & plenissimè liberat Regem Catholicum, eique remittit & condonat notabilem, ac etiam notabilissimam summam subsidij & Excusati per illum in alios usus conuersam, quàm in illos, ad quos fuit destinata, videlicet ad sustentandum sexaginta triremes, &c. Et S.D.N. Urbanus VIII. in sua Constit. incipien. *Apostolicus officium*, die 9. Martij 1634. statuit ne commissarius Cruciatæ post elapsum cōcordiæ, & confirmationis Apost. tempus quidquam à Clero exigat ratione Subsidij, & Excusati, donec alia cum eodem Clero concordia desuper inita & Apostolica auctoritate confirmata fuerit; necnon eundem Commissarium monere mandat ne, Notariatus, & Officia Cruciatæ, Subsidij, & primæ decimæ Excusati, cum Ecclesiastica Officia sint, à ministris Regiis vendi, seu alienari quoquomodo permittat, minùsque cogat Clerum ad solutionem aliquam faciendam eis, qui Officia huiusmodi, siue alterum eorum ement, seu iam forsan de facto emerint, &c.

CAPVT XXVI.

De sepulturis & funeribus
ducendis.

S V M M A R I V M.

- 1 Parochus suos Parochianos, omnesque alios intra Parochiam degentes sepelire debet.
- 2 Sepultura tripliciter sumi potest.
- 3 Sepelire mortuos opus piissimum, & multum commendandum, & n. 4.
- 5 Cadauera intra Vrbes sepeliri prohibitum erat lege duodecim tabularum.
- 6 Cæmeteria pro fidelium mortuorum corporibus sepelienda instituta sunt.
- 7 Sepultura honor intra Ecclesiam Episcopis

- deferri cæpit, alijsque personis insignibus.
- 8 Sepeliri in Ecclesia quibuscunque, siue Cæmæteris siue laicis licitum est.
- 9 Sepultura ius concedere, spectat ad Episcopum.
- 10 Sepeliendus nemo est prope Altare, seu sub bradellis.
- 11 Sepultura locus quibus modis, & cuius auctoritate dari possit, ostenditur.
- 12 Sepulchrum proprium potest quis habere quoad usum, & prohibere ne absque eius assensu quis in eo sepeliri queat.
- 13 Sepeliendi ius quæsitum non censetur ex solo cursu decennali, & cadauerum illatione, nec ex iure patronatus, quod quis habeat in Ecclesia.
- 14 Ecclesia etiam non Parochialis capax est, vel ex consuetudine, vel Episcopi auctoritate habendi cæmeterium, & ius sepeliendi.
- 15 Sepulchrum probatur commune esse familia ex inspectione literarum.
- 16 Simoniacum est aliquid tanquam pretium exigere pro iure sepulture, siue ut aliquis in certo loco Ecclesiæ, aut cæmæterij sepeliri possit.
- 17 Sepulchri hereditarij usus est pretio æstimabilis, & vendi potest pro debitis defuncti.
- 18 Gabella non soluitur de venditione sepulture, ratione situs, vel dignioris loci. Consuetudo certum quid exigendi pro sepultura, seu officio sepulture, an sit valida, ibid.
- 19 Electio sepulture omnibus adultis est libera, dummodo non prohibeantur à iure.
- 20 Sepultura eligi potest in Fratrum Predicatorum, & Minorum Ecclesiis, relicta Parochiali.
- 21 Electio sepulture in Ecclesiis Regularium non potest à Parochis impediri.
- 22 Parochus non potest prohibere, quin Defunctus sepeliatur in Ecclesia per ipsum edificata, & electa, reseruata ipsi Parochi Quarta funerali.
- 23 Curatus requisitus, ut intersit Defuncti sepultura in Ecclesia per ipsum Defunctum edificata, si interesse recuset, vel petitam licentiam denegat, poterit sine ipsius interuentu, & licentia tradi sepultura.
- 24 Electionem sepulture potest quis reuocare usque ad finem vitæ.
- 25 Religiosi, seculares Clerici nullum inducere possunt sub pena excommunicationis ad eligendam sepulturam sub voto, vel promissione de non mutando illam electionem, etiam non sequuto effectu, ut num. 26.
- 26 Parochus violenter rapiens, vel spolians funus

funus, antequam veniat ad manus eorum, quibus debetur, perdit ius, quod habet, & Quartam Canonicam.

28 Pater eligit sepulturam pro filio impubere, si consuetudo terræ id habeat; si vero non sit, sepeliri debet in sepultura Maiorum.

Vxor premortua, non electa sepulturâ, si maritus habet proprium sepulchrum, in ipso etiam tumulari debet. ibid.

29 Mulier nupta, libere potest sibi eligere sepulturam sicut vir.

Mulier, quæ habuit plures viros, si non electa sepulturâ moriatur, est sepelienda in sepultura ultimi viri. ibid.

30 Religiosi sepeliendi sunt in propriis Monasteriis, etiamsi extra claustra decedant, nisi sint ita remoti à propriis Monasteriis, ut commode portari nequeant.

31 Sepulturâ non electâ ubi quis decedit, in ea sepeliendus est in qua Maiores sui sepeliri consueverunt, solutâ Quartâ Parochiali.

32 Maiores dicuntur Pater, Auius, & alij superiores.

33 Sepeliendus est quis in Parochia ubi Sacramenta suscipit, si in alia Ecclesia Maiores sui sepulturam non habebant.

34 Sepultura ius pendet multum ab administratione Sacramentorum.

35 Peregrinus si moriatur dum est in via, sepelitur in Cathedrali.

36 Canonicus Ecclesiæ Cathedralis an in ea sit sepeliendus, vel potius in Parochia ubi habet domicilium, remissum.

37 Parochus quanto tempore à morte tenere debeat mortuum super terram antequam sepeliatur, & an sepeliri possit omni die, & hora, ostenditur.

38 Parochus dum vadit ad infirmum communicandum, debet in genere interrogare eum, in qua Ecclesia velit sepeliri, non vero in specie.

39 Sepultura ius quibus casibus amittatur, ostenditur.

40 Excommunicati notorii, & denunciati,

41 Interdicti notorii, & denunciati,

42 Usurarii publici, & manifesti,

43 Infideles, Pagani, Iudæi, Hæretici,

44 Raptores manifesti,

45 Decedentes in torneamentis, vel in duello,

46 Qui semel in anno confessus non est,

47 Religiosus utriusque sexus propriarius,

48 Peccator notorius decedens in peccato mortali,

49 Occidentes seipsum ex industria,

50 Decimas Ecclesiæ non restituentes,

51 Parricida,

52 Blasphemantes Deum publice,

53 Clericus notorie concubinaris,

54 Legatum factum Ecclesiæ pro sepultura, adhuc ei debetur, etiamsi testator ob culpam suam sepulturâ priuaretur.

55 Parochi non debent propter ius sepultura minime solutâ, cadauer exhumatum retinere.

56 Sepulturâ concessâ, conceditur quoque delatio mortui processionaliter.

57 Heredes defunctorum, numerum Sacerdotum & cera sibi bene visum pro defuncto ad sepulturam associando conuocare, & subministrare possunt.

58 Parochus destinatos Clericos ab heredibus defuncti pro eo ad sepulturam associando conuocare potest, & non alios.

59 Parochus competit ius conuocandi alios Sacerdotes pro obcundis funeribus, si nullos ipsi heredes destinauerint.

60 Parochus potest ad libitum vocare ad funus Clericos, quos voluerit, non cogitur vocare viciniore, nisi aliter disponant heredes.

61 Confraternitates non possunt accedere ad funeralia mortuorum, nisi specialiter, & expresse vocentur.

62 Parochus proprius nullatenus excludendus, quantumvis ad sepeliendum cadauer Regulares dumtaxat à defuncto accersiri iubeantur.

63 Vocati omnes ad funus, debent conuenire ad Parochialem defuncti.

64 Regulares vocati ad sepeliendos mortuos etiam in eorum propria Ecclesia, debent accedere ad Ecclesias, ex quibus cadauera amouentur.

65 Regulares, casu quo cadauer in aliqua Ecclesia deponi contingat, ad eandem Ecclesiam, ubi depositum erit, conuenire debent.

66 Parochus proprio irrequisito, cadauera leuari non possunt.

67 Religiosi non possunt cum Cruce intrare Parochias ad leuanda corpora defunctorum apud suas Ecclesias sepelienda, nisi monito prius, & requisito Parochus.

68 Regulares extra claustra decedentes possunt ad eorum Ecclesias deferri, Parochis inconsultis.

69 Terriarum quando in Fratrum Ecclesiis sepeliendi sint, ostenditur.

70 Defunctorum cadauera in alterius Parochia existentia, quæ in Ecclesiis Fratrum sepeliri debent, prius ad Ecclesiam Parochialem deferenda sunt.

71 Mortui sepeliri possunt in Ecclesia, in qua sepulturam elegerunt, sine presentia Parochi, si ipse requisitus, interesse recuset, vel petitam licentiam deneget.

72 Ecclesiæ Parochiali nihil debetur exceptis iuribus Parochialibus, si in ea deponatur defunctus, ut inde transferatur ad Ecclesiam Regularem, in qua elegit sepulturam.

- 73 *Habitu* suscipientes à Guardiano, & cum eo decedentes quando in Ecclesiis eiusdem Ordinis sepeliendi sint, ostenditur.
- 74 *Parocho* spectat declarare per quam viam sit exportandus defunctus.
- 75 *Funerale* ducere, & prosequi tenetur Parochus usque ad ianuam Ecclesie Regularium, in qua sepeliendus est defunctus.
- 76 *Parochus* secularis sicut deferat stolam in propria Parochia, & in Parochia Fratrum, dum defuncti corpus in eorum Ecclesia sepelitur; ita Parochus Regularis.
- 77 *Parochus* Monachus ita potest cum stola ingredi Parochiam secularium, sicut secularis Parochus Monachorum Parochiam ingredi valet.
- 78 *Crux* unica illius Ecclesie, ad quam corpus transfertur, deferenda est in funeralibus.
- 79 *Crux* propria Parochie defuncti deferenda est in funeralibus.
- 80 *Parochi* defunctorum in Regularium Ecclesiis humandorum corpora usque ad easdem Ecclesias associare possunt.
- 81 *Clerus* secularis in Ecclesiis Regularium super cadaueribus Officium Defunctorum, Psalmos, Responsoria, aliasque Preces recitare non potest.
- 82 *Officium* in tumulandis cadaueribus in Ecclesiis Regularibus non per Parochum, sed per eosdem Regulares fieri debet, non obstante quavis contraria consuetudine.
- 83 *Parochi* non debent plus recipere pro tumulandis cadaueribus exterorum, quam ciuium.
- 84 *Pauperum* cadauera gratis sepeliri debent.

PAROCIVS suos Parochianos omnesque alios intra Parochiam degentes cum testamento, vel sine testamento decedentes, sine tamen speciali circa sepulturam dispositione, sepelire debent in sua Ecclesia Parochiali, nisi forte alibi habeant sepulchrum, in quo Maiores eorum sepeliri ab antiquo consueuerunt, cap. is qui, de sepult. in 6. hoc enim ius Parochiale est, ut habetur in Clem. dudum, §. huiusmodi, de sepult. ita Abb. in rub. de Paroch. num. 2. & in cap. abolenda, num. 6. de sepult. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 17. in princ. n. 1. Aloyf. Ricc. in praxi par. 4. resol. 292. & in decis. Curie Archiep. Neapol. p. 2. decis. 215. à n. 4. ita ut etiam Parochus præferatur, & ante omnia sit restituendus, si fuerit spoliatus, corpore iam sepulto, cum illud possit extrahi auctoritate Superioris tanquam non iustæ sepulture traditum, & restitui ei, qui ius prælationis habet, iuxta opinionem, de qua per Chassan. in catal. gloria mundi, part. 2. consil. 5. col. pen. in princ. vers. de gloria autem, quem

refert, & sequitur Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 2. cap. 198. num. 5.

Quod ut bene explicetur, & Parochi non ignorent iura Parochiarum suarum circa sepulturas, præmittendum est sepulturam tripliciter sumi posse, primò pro officio ipso, quod impenditur corporibus humandis, c. dilectum, l. q. 1. Secundo pro loco in quo quis sepelitur, siue sit terra, siue arca, d. c. abolenda, de sepult. Tertiò pro iure sepeliendi, quod quis habet in aliquo loco.

Quoad primum non possum non commendare omnibus, charitatis officium, quod agimus dum pro humandis mortuis curam adhibemus; nam viuus primò consulendum, deinde mortuis, qui cum longè maiori милeratione digni sint, hoc quod erga illos exhibetur, maximæ misericordiæ opus merito iudicabitur: quod mitissimus Rex David sentiens, bene precatur iis, qui Saul & Ionathæ cadauera sepelierant 2. Reg. 2. & hæc est gratia, quam Salomon dicebat mortuo non esse prohibendam, dum Eccles. cap. 6. ait, mortui non negabis gratiam, hoc est, sepulturam. Natura certe admonet, ut quem viuum famem, & siti enedum recreare, nudum operire, in hostium manibus positum liberare conabamur, aut hospitio indigentem excipere, aut ægotantem visere solebamus, nunc sensibus omnibus destitutum misericordia prosequamur, sepulchroque communi omnium domicilio, ac diu duraturo, ita ut contentis inferamus.

Eleganter igitur S. Gregor. serm. 1. de consolat. mortuorum, in initio, sic alloquitur, Iacet corpus exanime, ac gelidum, homo sine homine, cadauer sine spiritu; acclamatur, nec respondet; vocatur, & non exaudit, deperditur vitalibus functionibus: qui fuit, non est: nemo suorum adiuuat, nec ipse auxilium postulare potest: quam ob causam nos eo magis commeneri æquum est. Potest enim qui fame, aut siti laborat, vel ex puteo, vel ex profluente recreari, qui nudus est, foliis vestes contexere, qui ægotat maiorem in aliis miseriam cogitando se consolari, & captiuus in captiuitate, & peregrinus frigido celo respirat: At mortuus, cum anima, sensuque careat, nec quò se veriat, nec quid imploret amplius, nec vim habet implorandi. Nil mirum igitur si insit à natura in humanis pectoribus singularis erga defunctas pietas, ac miseratio. Formicis quoque à natura inditum viri prudentes obseruarunt, ut si dum in granis colligendis toto agmine sint occupata, earum aliqua, vel onere, vel casu conciderit, ceteræ illam quasi ad tumulum ea in loca, quæ sub cauernis ab horreo separata sunt, onus suscipientes inferunt, comitante, ac propemodum funus ducente alia multitudine, ut refert.

fert Plutarch. in lib. de soler. animal. paulo ante med.

Quoad secundum de loco in quo sit collocanda sepultura, notandum est lege duodecim tabularum cautum fuisse ne cadauera intra vrbes sepelirentur, verba erant, *Hominem mortuum in vrbe ne sepelito, neve vrito*: huius prohibitionis meminit Iurisc. in l. 3. §. diuus. ff. de sepulchro vtolato, & in l. mortuorum, C. de Relig. & sumpt. funer. in quo proposito multa ex bonis Auctoribus prolequitur Petr. Greg. syntagm. Iuris lib. 33. c. 2. n. 4. & Spin. in speculo testam. gloss. 2. princ. an. 30. Duplex autem causa fuit sepeliendi extra urbem, vna afferrebat diuina, ad cauendam pollutionem Sacrorum publicorum, quæ contaminatum iri existimabant, si intra vrbis mœnia mortui sepelirentur; altera fuit ciuilis, ne aër putresceret. Loca destinata extra urbem pro sepultura alia erant publica, alia priuata. Publica Romæ duo erant, nempe locus pauperum, & vilium mancipiorum, non procul ab vrbe, extra portâ Exquilinâ in cæpo Exquilio dictus: & alius Vitorum præclare de Re. publ. meritorum in campo Martio, de quo Appian. Alex. de ciuilibus, ita inquit: *Leſticam ſubiſſe potentiores è Senatu omni, iidemque Cæpo Martio intulere, quo in loco dumtaxat humari Reges conſueuerunt.* Priuata autem loca extra Urbem destinata pro sepultura illa erant, quæ in vnoquoque fundo suo quis habebat, l. tumulus. ff. familiae hercis. l. de sacra. ff. de contrah. empt. l. 1. ff. de religioſ. & sumpt. funer. & solebāt antiqui si fundum viæ publicæ proximū haberent, in ea parte, quæ viā spectaret, sepulchra condere, vt viatores mortalitatis moneantur, ita tamen vt viā ipsam sepulchra non impediret, l. 2. ff. de locis publ. Vnde viæ sepulchris nobiles Romæ fuerunt, Appia, Aurelia, Flaminia, Latina, Lauicana, Laurētina, Ostiensis, Prænestina, Salaria, Tyburtina, de quibus etiam in Breuiario Romano fit mentio, dum agit de Martyrum corporibus sepeliendis. Et in Sacra Scriptura de sepulchris extra Urbem multa patent exempla, vt de Iacob in terra Chanaan. Genes. 50. de Lazari sepultura extra Bethaniam, de iuvene mortuo, quem suscitauit Iesus, Luca 7. & de Christo ipso in horto sepulto, Ioan. 19. & Matth. 27.

Deinde ab ipsis nascentis Ecclesiæ primordiis piæ Maiores nostri instituerunt cœmeteria pro fidelium mortuorum corporibus sepeliendis, vt latè tradit Steph. Durant. de ritibus Ecclesiæ, lib. 1. c. 23. à princ. melius quàm Spino explicans nominis etymologiam; erat quippe magna circa Tempia veterum religio, ac subinde stricte erat prohiberetur ne intra Ecclesiā aliqui sepelirentur, c. præcipiendū. 13. quæst. 2. vbi Card. Turrecrem. quatuor illius prohibitionis affert rationes, indeque magno honore

affectum Constantinum asserit Sæctus Chrysost. homil. 66. ad populum Antioch. quod pro foribus Piscatoris corpus maximi illius Imperatoris sepulture mandatum fuerit, factusque sit Constantinus Piscatoris Ianitor, & de vtroque Theodosio, & Arcadio simile in Apostolorum porticu ex Nicephoro, atque aliis adducit Stephan. Durant. d. cap. 23. n. 6.

Sed deinde honor iste sepulture intra Ecclesiā Episcopis deferri cœpit, aliisque personis insignibus, vt probat tex. in c. nullus, 13. quæst. 2. iuxta communem intellectum, de quo post gloss. Terrecrem. ibi in fine, quem alij sequuntur, vt constat ex Conrad. Brun. de ceremon. lib. 2. cap. 2. vers. illud tamen, Pet. Greg. syntagm. Iuris lib. 2. c. 13. numer. 12. & aliis, de quibus Cened. ad Decretum collectan. 46. n. 1. interpretantibus tex. ibi, *fideles laici*, non de omnibus fidelibus ex fide Baptismi, sed de iis, qui ex fidei virtute, & constantia Sancti habiti sunt, miraculisve coruscant, vel alias insignes personæ extiterunt.

Sed tandem consuetudine effectum est, vt quod solis Episcopis, & personis insignibus concedebatur, quibuscunque siue clericis, siue laicis licitum, & liberum iam sit, ac proinde indultum, vt in Ecclesia, si vellent, tumularentur, c. nullus, 13. quæst. 2. vbi gloss. verb. *fideles*, c. Ecclesiā, de consecr. dist. 1. c. ex parte, c. cum liberum, de sepultur. Gregor. lib. 4. dialog. c. 50. Rodan. de simonia meitali, p. 3. quæst. 16. n. 32. Syluest. de benefic. p. 1. q. 5. n. 102. Stephan. Durant. d. c. 23. n. 7. & 8. Spin. & alij, de quibus Cened. citato loco, Caualer. decis. 15. n. 1. Villalob. in sum p. 2. tract. 31. diff. 1. n. 3. & 4. Hieron. Roder. in compendio quæst. Regul. resol. 128. n. 1. & quotidiano vsu satis compertum est, nec sine maxima ratione, vel ex illa, quæ colligitur ex S. Gregor. & refertur in c. cum graua, 14. quæst. 2. ibi, *proximi quoties ad loca sacra conueniunt, suorumque sepulturam aspiciunt, recordantur, & pro eis Domino preces fundunt.* Vel ex ea, quam reddit tex. in cap. non aestimemus, in fine, eadem causa & quæst. quod eorum Martyrum, & Sanctorum, quibus Ecclesia dicata est, patrocinio, & intercessione releuantur, vel quia minus in Ecclesiis ab immundis spiritibus vexantur, vel ex aliis, quas ex Lopo, Sot. Azin. multisque aliis prosequuntur Durant. & Cened. d. etis locis.

Ius sepulture concedere, (vt ad tertium illius modum accedamus) spectat ad Episcopum, Abb. & alij in c. penult. de sepult. Sebast. Medic. in tract. illius titul. quæst. 6. n. 6. Caualer. d. decis. 15. n. 2. vbi subdit Legatum de Latere posse concedere istud ius sepulture. Et in Actis Ecclesiæ Mediolanens. p. 2. titul. de sepult. vers. verum curetur, prohibentur fieri sepulchra noua in Ecclesia absque licetia in scriptis obtenta ab Episcopo, & in Ecclesiis Regularium saltem

- saltem à Provinciali, qui eiusmodi licentiam dare nō possit nisi ea sepulchra construantur iuxta formam præscriptam in *Constit. sanctæ mem. Pij V. incip. Cum primum Kalendis Aprilis 1569.* in qua mandatur vt defunctorum corpora super terram existentia in tumbis profundis infra terram collocarentur. Et eisdem quoque *Actis. p. 2. decret. Vist. Apost. verb. sepultura*, sic habetur: *Sepulchrorum ipsorum in posterum edificandorum ostium longè absit ab Altaris scabellis ligneis vel bradella, cubitis ad minus tribus, sepulchra verò ipsa ad scabellum ligneum non pertingant.* Et quod † nemo sit sepeliendus prope Altare, seu bradellis, censuit S. Cong. causis Episcoporum & Regul. præposita, in *vna Tremular. 8. Februarij 1594.* & in *alia Interammen. 13. Septembris 1593.* & in *Messanen. 2. Maij 1601.* Et si contra huiusmodi prohibitionē sepulturæ ibi reperiatur cōstructæ, non debet in illo Altari celebrari donec corpora aliò transferantur, vt declarauit eadem S. Cong. in *vna Tranen. 10. Nouembris 1599.*
- 11 Tribus modis, (vt verbis vtat Nauarri loco *infra citando*) locus sepulturæ dari potest, primo vt is, cui datur, fiat dominus eius; secundo vt habeat ius sepeliendi in eo mortuos suos, & impediendi ne alij sepeliantur in eo; tertio vt possit sepelire aliquem in eo, vt satis videtur colligi ex *tex. in c. abolenda, de sepult. & notatis per Innoc. Panormit. & alios ibi, & ex Clem. dudum, §. huiusmodi, eod. titul.* iunctis traditis per Card. & alios, & per Hier. Roder. *d. resol. 128. n. 11.* Primo modo nulli potest dari locus sepulturæ etiam cum auctoritate Episcopi, quia rei sacræ dominium nullus potest habere. Secundo modo non potest dari sine auctoritate Episcopi, nec cum illa sine iusta causa, & seruata forma in alienandis rebus Ecclesiæ seruanda; quia licet per illum modum non transferatur rei dominium, transfertur tamen vsus eius, & quoddam ius sepeliendi, quod fieri nequit, nisi seruatis Canonibus de non alienandis rebus Ecclesiæ. Tertio modo potest dari à quolibet habente liberam sepulturam, vel ipso admittendi ad sepulturam in sua Ecclesia, per prædict. *Clem. & ei annot. sine auctoritate speciali Episcopi, per auctoritatem quā ipse habet à Iure cōmuni, vel privilegio aliquo legitimo; ita eleganter Nau. cōf. 1. de sepult. in nouis.*
- 12 Potest igitur quis quoad vsum habere sepulchrum proprium, & prohibere ne absque eius assensu quis in eo sepeliri queat, Adden. ad Greg. XV. *decis. 145. n. 5.* & ad hoc ius sepulturæ acquirendum quoad alios priuatiuè, requiritur licentia ædificandi ab initio sepulchram vnā cum ipsa ædificatione subsequuta. Lambertin. *de iure patron. p. 1. art. ult. vers. bene verum, & vers. si de cetero, Rot. in Burgen. Sepultura 9. Decemb. 1605. coram Ortenbergo,*
- 13 & non censetur † tale ius quæsitum ex solo

curfu decennali, & cadauerum illatione, vt in *d. Burgen. & in Calaguritana Sepultura 21. Martij 1616. coram Reuerendiss. D. meo Coccino Decano, nec etiam ex iure patronatus, quod quis habet in Ecclesia ex Lambertin. d. p. 1. quæst. 11. in princip. art. 13. Rot. in Toletana Capellania, & sepultura 27. Iulij 1616. coram bonæ mem. Vbaldo, vbi quoque fuit dictum quod † de iure quælibet Ecclesia potest recipere ad sepulchrum, quem vult, illa enim licet Parochialis non sit, capax est vel ex consuetudine, vel Episcopi auctoritate habendi cœmeterium, & ius sepeliendi, Host. in *c. quia nonnulli, n. 7. ad fin. vers. quod si aliquis, & ibi Ioan. Andr. n. 8. Butr. num. 10. Zabarel. q. 11. de cleric. non resid. Hoied. de incomp. benef. p. 1. c. 13. n. 19. Rot. decis. 228. n. 7. p. 1. reuert. & in Mediolan. Quarta funeral. 14. Maij 1622. coram R. P. D. Merlino.**

Ex inspectione verò literarum probatur sepulchrum commune esse familiæ, Mascari. *de probat. concl. 1297. n. 4. Sebast. Neu. ad l. 2. ff. de operib. pub. n. 4. & faciunt tradita per Menoch. de præsumpt. lib. 2. præf. 59. n. 2. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Arma, quæ si deficiat, liberè ius illud redit ad Ecclesiā, quæ deinde poterit eundem locum aliis denuò concedere, Syluest. verb. sepultura. q. 3. Petr. de Vbald. cap. 10. n. 6. Rot. in d. Calaguritana Sepultura.*

Pro iure sepulturæ, siue vt aliquis in certo loco Ecclesiæ, aut cœmeterij sepeliri possit, aliquid tanquam pretium exigere simoniaciū est, illa namque vendi non potest, sed gratis præstanda est defunctis per eorū Parochos, *c. abolenda, de sepultur.* Verum vsus vendendi capellas pro sepultura defunctorum potest facere licitum quod accipitur, quia datur per modum elemosynæ ad reparationem Ecclesiæ, vel ad sustentationem ministrorū illius, & non pro pretio, sicut datur stipendium pro diuinis, & Missis celebrandis: ita Suar. *d. tom. 1. tract. 3. c. 14. n. 22. Portel. in dubijs Regul. verb. Sepultura. n. 8. in sum. p. 2. tract. 37. diff. 12. n. 3. & 6. Hieron. Roderic. d. resol. 128. n. 2. sicut ratione situs, vel dignioris loci licita poterit esse pretij receptio pro sepultura, quasi hoc non videatur concernere spiritualia, sed tantum honorem, & præminentiam, & quæ potest pretio æstimari, & vendi. Vide Sor. de iustit. lib. 9. quæst. 7. art. 1. Petr. de Aragon. in 2. 2. quæst. art. 4. relict. 2. de simon. num. 10. Gregor. l. 1. v. vendere, tit. 13. part. 1. Didac. à Rosario in addition. ad sum. Caiet. verb. simonia; Molin. de primogen. lib. 1. cap. 24. numer. 40. Menoch. de arbitrar. casu 277. Tolet. in instruct. sacerdot. lib. 5. c. 89. in fine, Spin. in speculo testamen. glos. 2. princip. numer. 44. Læi. Zechi. de Re-publ. Eccles. lib. 1. cap. 28. de Parocho, numer. 19. vers. caueat etiam. Fr. Emman. in sum. part. 2. cap. 58. numer. 2. & quæst. Regul. tom. 3. quæst. 58.*

58. art. 2. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. sepultura, §. 2. Cabed. de patron. Regia Corona, cap. 22. Petr. de Ledesma in sum. p. 2. tract. 12. conc. 34. Nicol. Garc. de benef. p. 5. cap. 9. num. 137. in addit. Humad. ad Greg. l. 55. glos. 5. tit. 6. partit. 1. Salazar. de usu. & consuet. c. 10. num. 24. Perez de Lara de anniverf. & capellan. lib. 1. cap. 25. num. 17. Sa verb. simonia, num. 2. Philarch. de offic. Sacerd. tom. 2. p. 2. lib. 6. c. 9. Arag. in 2. 2. q. 100. art. 4. Nald. in sum. verb. sepultura, num. 8. Raguc. de ecclesiast. discipl. q. 86. num. 3. Portel. in dub. Reg. verb. sepultura, num. 8. Marc. Anton. Genuenf. in praxi Archiep. Neapol. cap. 40. num. 19. in 1. edit. alijs c. 32. num. 16. in 2. edit. Stephan. Gratian. Marchia decis. 26. à princ. & discept. forens. c. 110. num. 6. cum seqq. Valer. Reginal. in praxi fori penit. lib. 23. num. 208. & num. 226. Bellet. disquisit. cleric. p. 1. tit. de clerico debitore, §. 3. à num. 27. Azor. instit. moral. par. 3. lib. 12. cap. 17. q. 2. Filliuc. quest. moral. tom. 3. tract. 45. c. 3. q. 11. n. 26. Bonacin. variat. tract. vbi de simon. q. 4. §. 6. Binsfel. super cap. audiuimus, de simon. q. 1. Paul. Layman. in Theologia moral. lib. 4. tract. 10. c. ult. §. 4. n. 36. Ioan. de la Cruz in direct. conscient. p. 1. in præc. 7. q. 4. dub. 9. concl. 2. Diana resol. mor. p. 2. tract. 1. miscel. resol. 57. Villalob. in sum. p. 2. tract. 37. diff. 12. n. 3. & 9. Hier. Rod. in comp. q. Regul. resol. 128. n. 2. Melch. Phæbo Lusit. decis. 8. n. 8, & 9. vbi num. 13. resoluit quod tñsus sepulchri hæreditarij est pretio æstimabilis, & vendi potest pro debitis defuncti: & num. 14.

18 subdit quod tñ non soluitur gabella de venditione sepulturæ ratione situs, vel dignioris loci, Suar. de Relig. tom. 1. tract. 3. l. 4. de simon. c. 14. n. 19. vbi n. 22. tenet emptionem simplicis sepulturæ, seu iuris sepulturæ fieri posse, ex illa ratione maximè obligationis, quod nullus alius ibi sepeliatur, non verò ex supra relata de situ, & digniori loco, dicens; quod licet simonia sit aliquid accipere pro honoratiori loco sepulturæ, secus verò erit si quis velit onerare Ecclesiam, & ita possidere in illa ius sepulturæ in aliquo certo loco illius, vt non possit alius ibi sepeliri, tunc enim videtur illam obligationem ex parte Clericorum, seu Ecclesiæ posse vendi, saltem auctoritate Prælatorum Ecclesiæ, cum circa hoc non inueniatur facta prohibitio; quia aliud est vendere sepulturam, quod prohibetur; aliud vendere obligationem non sepeliendi alium, vt per se constat: vnde neque tunc venditur aliquid spirituale, neque spirituali annexum, illa enim obligatio est onus accidentarium, quod estimabile pecunia est, ita etiam (Suar. non tacito) dicit Fr. Raph. de la Torre de Relig. tom. 2. q. 100. art. 4. disp. 7. Malder. 2. 2. tract. 9. c. 3. dub. 9.

Sed illa ratio de honorabiliiori loco non videtur reicienda, si locus est honoratior ob

rationem & respectum aliquem temporalem, quia tunc non emitur res sacra, sed honor quidam humanus, qui in hominū existimatione, & appretiatione positus est, tum quia emens locum honoratiorē, in quo sedeat, non committit simoniam, Gabriel in 4. dist. 25. d. 2. dub. 10. Suar. d. lib. 4. cap. 28. n. 23. ergo nec simonia committitur dum honoratior sepulturæ locus emitur, vt optimè considerat Bonacin. d. §. 6. n. 4. Illud tamen aduertendū duxi cum eodem Suar. d. lib. 4. c. 14. n. 18. quod si quis habeat sepulchrum proprium suis sumptibus emptum, vel ædificatū pro se, & suis, non est materia simoniæ si vendatur quoad proprietatem iuxta valorē fundi, & respectu habito ad solas expēsas in eo ædificando factas; quia ibi non venditur benedictio, nec propriū ius sepulturæ, sed materiale illud, ad quod alia sequitur. Vnde similia loca iure hæreditario transferri solent à parentibus ad filios ratione temporalitatis, quæ in his est, vt supra diximus.

Vtrum autem valeat consuetudo quod quid certum exigi possit à Curato pro sepultura; seu pro officio sepulturæ? Abb. in cap. cum M. Ferrariensis, de constit. & in d. c. abolenda, post gloss. ibi, tenet talem consuetudinē post traditum sepulturæ corpus esse obseruandā, quia habet principium voluntariū. Contrariam verò opinionē, immò consuetudinem soluendi aliquid pro sepultura, seu pro officio sepulturæ non teneri, etiam si solutio fiat postquam corpus esset traditum sepulturæ, sustinent Gemin. in d. cap. cum M. Ferrariensis, Host. Card. & Anton. de Butrio in d. cap. abolenda, Paul. de Castro conf. 361. p. 1. Marc. Matua. conf. 293. per tot. Rip. in tract. de peste, tit. de remed. præseru. contra pestem, n. 109. cum seqq. Petr. Rebuff. super concord. sub rub. de public. concub. §. quia verò, glos. vnic. in fine, latè Alex. Trétacinq. conf. 57. per tot. vol. 2. vbi à n. 4. post Paul. de Castro & alios locis citatis, plura requiri ait ad hoc vt valeat consuetudo dandi certum quid pro quolibet mortuo. Primum quod huiusmodi consuetudo habeat principium voluntariū, hoc est, quod primò tale quid liberaliter soluerint, ita quod non sit iniuste ab eis exactum. Secundum quod actus ab eo fiant eo animo, seu intentione vt consuetudo inducatur. Tertium quod testes deponant de actu vifu, cuius consuetudo allegatur, & quod deponant de actu frequentia, & de temporis diuturnitate, & tales actus factos fuisse ita & taliter quod appareat interuenisse tacitū consensum populi, vel maioris partis. Quartū quod illud, quod soluitur, sit certum, arbitrio parochianorū taxatū, non enim taxari debet per Sacerdotem, quia illud speciē manifestam exprimit cupiditatis, & simoniæ.

Electio sepulturæ omnibus adultis est libera,

- libera, dummodo non prohibeantur à Iure, cum sit actus propriæ voluntatis, *cap. cum liberum 6. de sepultur. Nat. conf. 432. num. 6. cum sequentib. Cæf. de Grassis decis. 1. num. 1. de sepultur. Lel. Zechi. de Republ. Eccles. cap. 28. de Parocho. num. 17. fallent. 2. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Ecclesiast. resol. 563. in 2. edit. Bellet. disquisit. cleric. par. 1. tit. de clerico debitore. §. 3. num. 13. † etiam in Fratrum Predicatorum, & Minorum Ecclesiis, relicta Parochiali, ut probatur in Clem. dudum, §. huiusmodi quoque statuto, de sepultur. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 17. n. 2. Card. Tusch. in pract. conclusion. lit. P. concl. 97. num. 5. Hieron. Roder. d. resol. 128. num. 3. quod Pius V. ad reliquos Religiosos ampliavit; & sic † electio sepulture in Ecclesiis Regularium non potest à Parochis impediri, ut resoluit nouissimè Aloyf. Ricc. in praxi rerum Eccles. p. 4. resol. 293. num. 32. & hinc S. Rituum Cong. in vna Capuana sub die 31. Martij 1629. respondit ad relationem Eminentissimi Cardinalis Pij † Curatum Casalis Casæ pullæ Capuanae Diocesis non posse prohibere Alicornio Natali eiusdem terræ ius sepulture pro se, & successoribus in Ecclesia per ipsum Alicornium adificata, reservata Quarta funerali proprio Parocho. Postea dubitatum fuit an eueniente casu liceat sepelire mortuos in dicta Ecclesia sine præsentia dicti Curati si vocatus venire nolit, & an idem fieri possit absque ipsius licentia si petitam dare recuset? Eadem Sac. Rituum Congr. eodem Eminentiss. Card. Pio referente sub die 22. Decembr. 1629. censuit, † si Curatus requisitus interesse recuset, vel petitam licentiam denegeret, posse in dicta Ecclesia tradi sepulture supradictorum corpora sine ipsius interuentu, & licentia.*
- 24 Ex qua libertate in eligenda sepultura prouenit, ut eam possit quilibet reuocare vsque ad finem vitæ, Gemin. in cap. licet §. quamuis, de sepultur. lib. 6. Cæf. de Grassis decis. 1. num. 5. de sepul. Anch. conf. 214. num. 5. cum seqq. Mari. Anton. var. resol. lib. 1. resol. 112. casu 59. vers. tertio. ad quam electionem sepulture probandam sufficiunt leuiore probaciones, ita ut etiam tacitus consensus admittatur, Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 817. num. 13. & 14.
- 25 Hinc etiam fit ut nullum possint sub pœna excommunicationis inducere Religiosi, & seculares Clerici ad eligendam sepulturam sub voto, vel promissione de non mutando illam electionem. cap. 1. de sepultur. lib. 6. Corduba de Lara in leg. si quis à liberis, §. parens, n. 96. & seqq. ff. de liber. agnoscen. Guttier. de Inram. confirmator. part. 2. cap. 4. num. 11. cum seq. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 17. 1. num. vers. item locum, Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 58. art. 7. Bonacin. de cons. extra Bullam, disp. 2. quæst. 5. puncto 4. Melch. Phœbo Lusitan. decis.

8. in fine tom. 1. Iul. Lauor. var. lucub. tom. 1. tit. 2. de prisco, & recent. funer. more, cap. 11. num. 1. † etiam non sequuto effectu sepulture, ut tenet Fr. Emman. tom. 4. sum. cap. 130. num. 7. se corrigens de eo, quod dixerat d. art. 7. §. quinto circa, quia, inquit, verba prohibitionis iam hic sortiuntur suum effectum, siquidem actus talis inductionis consistit in quadam successione continua; qui vbi primum incepit, iam pro consummato habetur, refert Fr. Hieron. Roder. in compendio quæst. Regul. resol. 128. retract. 1.

Et ideo Parochus violenter rapiens, vel spoliens funus antequam veniat ad manus eorum, quibus debetur, perdit ius, quod habet, & quartam Canonica, teneturque restituere cum corpore quicquid accepit, Fr. Emman. tom. 3. q. 61. art. 3. Portel. in dubiis Regularib. verb. Canonica portio, num. 6. Hieron. Roderic. vbi supra resol. 18. num. 14.

Pro filio tamen impubere eligit pater sepulturam, si consuetudo terræ id habeat; si verò non sit, sepeliri debet in sepultura Maiorum, cap. licet pater, de sepultur. lib. 6. Sebast. Medices de sepultur. q. 8. Bellet. d. §. 3. num. 17. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 94. n. 79. quia minor illam sibi eligere non potest, d. cap. licet pater. Tiraq. de priuileg. pia causa, priuileg. 9. vers. contrarium tamen, Zanol. in praxi Episcop. parte 1. verb. sepultura, §. 1. cum filia Antonij Scarpellini in minori ætate ex hac vita migrasset, Prepositus S. Martini sub noui Ritualis prætextu in eius Ecclesia illam sepeliri prætendebat, non obstante quòd illius Maiorum sepultura in Ecclesia Fratrum Minorum Conuentualium S. Francisci existeret; quapropter Sacra Congregat. Cardinalium negotiis Episcoporum & Regularium preposita in vna Asculana 21. Octobris 1616. dictæ filie cadaver dictorum Fratrum Ecclesiæ restituendum censuit, cum qui sepulturam sibi eligendi facultatem non habet, in Maiorum suorum sepultura humari debeat.

Vxor præmorta non electa sepulturâ, si maritus habet proprium sepulchrum, in ipso etiam tumulari debet, quamuis extra limites Parochiæ vbi mortua est, S. Congr. Rituum in Senogallien. 15. Ianuarij 1633.

Mulier nupta liberè potest sibi eligere sepulturam, sicut vir, cap. de uxore 7. de sepul. Spin. in speculo testam. gloss. 2. princ. numer. 41. Læli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. cap. 28. de Parocho. num. 17. vers. fallit, prope fin. Alexand. Trentacinq. conf. 56. per tot. vol. 2. Iul. Lauor. var. lucubrat. tom. 1. tit. 2. cap. 11. num. 130. Bellet. disquisit. clerical. part. 1. tit. de clerico debitore §. 3. numer. 15. Si verò decesserit non electa sibi sepulturâ, debet sepeliri in sepulchro mariti, si inter eos sequuta sit carnalis copula, Petr. de Vbaldis de Canonica portione,

portione, c. 11. num. 20. Aym. Crauet. *conf.* 11. num. 6. vol. 1. Bellet. d. §. 3. num. 16. Iul. Laur. d. c. 11. num. 131. vbi num. 135. ampliatur procedere etiam si mulier accusata sit de adulterio, si pendente lite moriatur: Alexan. Trenzacinq. d. *conf.* 56. num. 11. vbi cum Abb. in d. c. de uxore, n. 5. ver. sed hic cadit pulcherrima questio, circa mulierem decedentem viuentem viro non electa sepultura, sic distinguit: aut adest consuetudo, & illi est standum: si non adest, subdistinguit, aut maritus pręparauit sibi sepulchrum, & sic vir elegit sepulturam pro se ipso, tunc vxor in eo sepulchro est sepelienda: sed quando non pręparauit, seu vir non elegit sepulturam, quia non vult declarare, tunc vxor sepelienda est in sepulchro maiorum ipsius vxoris. Mulier verò, quę habuit plures viros si non electa sepulturam moriatur, est sepelienda in sepultura vltimi viri, cap. 1. §. mulier, de sepultur. in 6. Iul. Laur. var. lucubrat. tom. 2. tit. 2. c. 11. n. 136. cum seq. Nouar. de elect. fori q. 3. sect. 3. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. p. 4. resol. 295. num. 11.

30 Religiosi, cum non habeant electionem sepulturę, sepeliendi sunt in propriis Monasteriis, c. ult. de sepultur. lib. 6. Fr. Emman. *quest.* Regul. tom. 3. q. 60. art. 1. & 2. Vgolin. de officio Episc. c. 17. num. 9. latè Sanch. in precepta Decalogi tom. 1. lib. 6. cap. 14. nouissime Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. p. 4. resol. 293. n. 39. etiam si extra claustra decedant, quia tunc etiam Parochis inconsultis ad eorum Ecclesias deferri debent, vt censuit S. Congr. Eminentissimorum Card. Conc. Trid. interpretum, sub die 2. Iulij 1620. vt refert Laurent. de Peirinis in constit. sui Ordinis Minimorum, tom. 2. constit. 7. Pij V. num. 13. vers. ad decimum, pag. 194. nisi sint ita remoti à propriis Monasteriis, vt commodè portari nequeant, quia tunc possunt eligere sepulturam, d. c. ult. Nauar. commento 2. de Regularib. num. 43. Fr. Emman. d. q. 60. art. 2. vers. aduertendum tamen est, Sanch. d. c. 14. n. 3. Si verò in partibus sic remotis à Monasteriis moriantur non electa sepulturam, sepeliendi erunt in Ecclesia, Parochiali, in qua decesserint, instar secularium in itinere morientium, vt tenent Dyn. Anchar. & Franc. in d. cap. ult. Sanch. d. c. 14. n. 4. subdens contra gloss. ibi in casu positione, sepeliendos adhuc in Ecclesia Parochiali, quamuis ibi sit Monasterium aliquod sui Ordinis, nisi ibi fuerint causa perpetuę residentię: & num. 5. subdit quòd tenetur expensas factas in Monachi sepultura soluere. Et de quęst. illa, an Religiosus viator mortuus in hospitali, vel aliqua domo priuata, debeat sepeliendus deferri ad suum Conuentum, vel in Parochialem Ecclesiam? Vide Laurer. de Franchis de controu. inter Episcopos & Regu-
Barbof. de Parocho. Pars III.

lares, q. 60. pag. 382. cum seq. & q. 61. differit an Religionis Prælatus possit sibi eligere sepulturam? vbi affirmatiuè respondit in supremo Religionis Prælato, qui est Generalis: vbi etiam post Fr. Emman. & alios subdit, quòd si Prælatus hic eligeret sepulturam, & postea decederet finitā Pręlaturam, non esset sepeliendus in loco electo, sed in suo monasterio, quia inspicitur tempus mortis ad habilitatem eligendę sepulturę discernendam.

De quęstione contingente agit Cyn. post Petr. de Bellapert. in l. 1. vers. 6. quaro. C. de sacros. eccles. dicens quòd quando testator reliquit Ecclesię Parochiali decem, & tempore testamenti habitabat in vna Parochia, & tempore mortis in alia, in qua sepultus fuit, recurrendum est ad coniecturas, vt sciatur cui earum illa decem tradi debent: & coniecturis cessantibus, si legatum erat modicum respiciens sumptus tantum funeris, tunc debentur illi in qua est sepultus: si verò erat magnum, tunc debetur Ecclesię Parochiali in qua erat tempore facti testamenti, cuius contemplatione fecisse videtur, sequuntur Feder. de Senis *conf.* 10. incip. *Casus talis*, Lauret. de Franchis vbi supra q. 62.

Quando quis decedit non electa sepulturam, in ea sepeliendus est in qua Maiores sui sepeliri consueuerunt, soluta quarta Parochiali, c. Hebron, c. placuit, 13. q. 2. c. fraternitatem, de sepultur. c. ij qui, eod. tit. in 6. Spin. in speculo testam. gloss. 2. princip. n. 38. Ioan. Garc. de expens. c. 8. n. 4. Cardin. Tusch. tom. 7. litt. S. concl. 194. Vgolin. de officio, & potest. Episcopi, c. 7. n. 3. in fine, t Maiores dicuntur pater, auus, & alij superiores, l. maiorum, ff. de verborum signif. citati per me de appellat. verbor. vtriusque iuris signif. appellat. 137. n. 4. latè ad propositum Læd. Zech. d. c. 28. de Parocho, n. 17. vers. fallit, vbi tenet quòd si pater, & auus sint sepulti in vno loco, & proauus, & tritauius in alio, sepelietur filius cum patre, & auo: si verò in vno sepulchro non sunt plures Maiores, sed in vno pater, in alio auus, sepelietur in Parochia vbi audit Diuina. Sed credo sepeliendum apud sepulchrum parētum, non verò Abauis, & aliorum ascendentium, nec apud Ecclesiam in qua audit Diuina, quia sepultura inter mortuos comparatur domicilio inter viuos, filius autem sequitur domicilium parentum, & non aliorum ascendentium, l. assumptio, ff. ad municip. c. fraternitatem, de sepult. & idè sic docent Villalob. in sum. p. 2. tract. 3. 1. diffic. 3. n. 4. Hieron. Roderic. d. resol. 128. n. 28. Fr. Emman. in addit. sum. tom. 4. c. 130. n. 12. vbi se corrigit de eo, quod prius scripserat *quest. Regul. tom. 3. quest. 56. art. 8.*

Sed si nullam sepulturam Maiores sui habebant tunc sepeliendus est in Parochia sua, cap. ex parte, cap. in nostra, de sepultur. Med-

230 De officio, & potestate Parochi,

- dic. in tract. illius tit. part. 2. q. 6. n. 1. & 2. Mari. Antonin. var. resol. lib. 1. resol. 112. casu 59. & notatur in c. 1. de sepultur. lib. 1. Burfat. cōf. 226. n. 119. vol. 3. Bellet. d. S. 3. n. 19. vbi n. 20. subdit quod eodem modo si clericus sepulturam non habeat, neque illam sibi eligat, sepeliri debet in Ecclesia, cuius administrationem, vel curam gessit, vel vbi residere tenebatur, & citat Burfat. d. cōf. 226. n. 18. & 19. Ius enim sepulturæ pender multum ab administratione Sacramentorum. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 9. q. 4. num. 74. Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 23. num. 74.
- 34 Peregrinus si moriatur dum est in via, sepelitur in Cathedrali, vt censuit S. Congreg. Cardinalium negotiis Episcoporum & Regularium præposita, sub die 9. Iunii 1592.
- 35 Canonicus verò Ecclesiæ Cathedralis an in ea sit sepeliendus, vel potius in Parochia, vbi habet domicilium; vide Lap. allegat. 63. num. 4. Archid. in cap. statutum, §. cum verò, de rescript. in 6. Anchar. cōf. 369. Petr. de Vbaldis de Canonica portione, cap. 9. ex n. 28. Card. Tusch. præf. concl. tom. 6. lit. P. concl. 99. num. 5.
- 36 Quanto autem tempore à morte Parochus tenere debeat mortuum super terram, antequam sepeliatur, & an sepeliri possit omni die, & hora: Vide Posseu. de officio Curati, c. 14. num. 1. & 2. vbi monet in hoc obseruandas esse proprii Episcopatus Constitutiones: & num. 3. resoluit Parochum teneri sepelire suos mortuos, & gratis, vbi ita sit consuetum, at posse recipere solitum dari, vbi est laudabilis consuetudo aliquid tribuendi pro funere, petendo consuetam largitionem post mortuum à se liberè sepultum.
- 37 Caueat quàmmaximè Parochus ne aliquem inducat ad promittendum, aut iurandum se accepturum sepulturam in sua Ecclesia, aut quam iam antea accepisset non mutaturus, quia id prohibitum est in c. de sepult. lib. 6. Melch. Phœbo Lusit. decis. 8. in fine tom. 1. Iul. Lauer. var. lucubrat. tom. 1. tit. 2. c. 11. n. 3. cum aliis suprâ citatis n. 25. Vnde si Parochus dum vadit ad infirmum communicandum, ipsum interrogat non in genere in qua Ecclesia vult sepeliri, sed in specie dicendo, vis sepeliri in Parochia, vel in alia Ecclesia, ipsam specialiter nominando, non valet hæc electio tanquam facta ad suggestionem, sed debet in genere interrogare, Burfat. cōf. 226. n. 18. vol. 3. Aloyf. Ricc. in praxi p. 4. resol. 293. n. 30.
- 38 Ius sepulturæ in aliquibus casibus amittitur & præcipuè per simoniam, per occisionem Rectoris, hæresim, & crimen læsæ maiestatis, aut si viuus in ea sepeliatur, & aliis modis, de quibus Lamber. de iurepatr. lib. 3. q. 8. art. 2. Sebast. Medic. q. 16. n. 43. & tunc Ecclesia fit libera si vnus tantum erat dominus, qui ali-

quod ex illis criminibus commisit, secus si plures, quia in casu amissionis vnus accrescit alteri si erat sepulchrum familiare.

Excipiuntur plura hominum genera, qui ecclesiastica sepultura carent, hi enim nec in Parochia, nec alibi in loco sacro sepeliri debent, cuiusmodi sunt.

Primo excommunicati notorij, & denunciati, cap. sacris, de sentent. excomm. c. is qui, eod. tit. in 6. Clem. 1. de sepult. Galganet. de iure publico lib. 3. tit. 109. num. 35. Henric. in sum. lib. 13. c. 11. §. 3. & c. 43. §. 3. Azeued. lib. 6. n. 8. cum seq. tit. 18. lib. 4. none Recopil. Posseu. de officio Curati, c. 14. n. 4. Vgolin. de censur. tabul. 2. c. 9. §. 5. & 6. & de officio Episcopi c. 17. n. 4. vers. septimo, Ego in collect. ad c. ad hæc, n. 2. de privileg. Suar. tom. 5. de censur. disp. 12. sect. 4. n. 3. Auil. eod. tract. p. 2. c. 6. disp. 4. dub. 8. Villal. tom. 2. tract. 3. i. diff. 3. Sanci. in select. disp. 36. n. 1. nisi talis excommunicatus in articulo mortis poenitentia signa dedisset, vt declarauit S. Congreg. Cardinalium negotiis Episcoporum, & Regularium præposita, nam cum Ioannes Baptista Mastrillus dum excommunicatus esset, interfectus fuisset, proindeque extra Sacrum humatus, eiusdem consanguinei Sac. Congregationi supplicarunt quatenus stante quoddam Mastrillus in mortis articulo poenitentia signa dedisset, eius cadaver in Sacro humari ordinaret, cumque eadem S. Congreg. super poenitentia huiusmodi signis per Episcopum informari voluisset, idem Episcopus retulit quod prædictus Mastrillus in mortis articulo dixit: Confessione, Madonna Sanctissima adiudame, qua relatione stante, Sacra eadem Congregatio prædictum cadaver Ecclesiastica sepultura tradi mandauit, in vna Nolana sub die 19. Iulij 1619.

Secundo interdicti notorij, & denunciati, d. Clem. 1. de sepult. Vgolin. d. tract. tab. 5. c. 13. §. 4. & c. 15. §. 4. nam & generaliter per omne interdictum siue locale, siue personale vsus Ecclesiasticæ sepulturæ prohibetur, cap. cum & plantare, §. quod si Templarij, de privileg. vbi plures citati Doctores in collect. n. 40. Et de suspensis ab ingressu Ecclesiæ cap. is cui 20. §. talis quoque, de sentent. excomm. in 6. Galganet. d. tit. 109. n. 36.

Tertiò publici, & manifesti vsurarij, nisi alie-num restituerint, vel idoneam dederint de restituendo cautionem, cap. quia, de vsur. cap. quanquam, eod. tit. in 6. Cou. lib. 3. var. cap. 3. num. 9. vers. 12. Galganet. d. tit. 309. num. 37. Posseu. vbi sup. Sayr. in Clau. Regia lib. 10. cap. 5. tract. 10. n. ult. Vgolin. de officio Episcopi cap. 17. num. 4. vers. 5. Vnde vsurarios manifestos publicè excommunicatos, & nominatim interdictos exhumari facere potest Episcopus, etiam de Monasterijs exemptis Regularium, & procul proijci ab Ecclesia, vt innuit Clem.

Clem. 1. de sepult. quam ad hoc citat Hieron. Roder. *d. resol. 128. num. 24.*

43 *Quarò infideles, pagani, Iudæi, hæretici, etiam si post mortem appareat de hæresi, cap. excommunicatus, §. credentes, de hæret. vbi in collect. num. 39. plures citauit Doctores, Azori. institut. moral. part. 1. lib. 8. cap. 13. q. 8. vers. sexta, Sanctarel. de hæresi cap. 28. num. 12.*

44 *Quintò manifesti raptore, nisi restitutione sequuta, vel alius velit pro illis restituere, cap. super eo, de raptoribus.*

45 *Sextò decedentes in torneamentis, c. 1. & 2. de torneament. Fr. Emman. quest. Regul. tom. 3. quest. 68. art. 2. vers. 10. Vgolin. d. c. 17. num. 4. in princ. Possuin. de offic. Curati c. 14. sub n. 3. vers. caret item, vel in duello morientes: Conc. Trid. sess. 25. de reform. cap. 19. Galet. in margarita casuum Conscientie, verb. sepultura, vlt. Martin. Carillo en la explicacion de la Bulla de los defunctos, p. 2. cap. 4. num. 55. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 2. n. 79. vers. accedit. Vgolin. d. cap. 17. num. 4. vers. 2. Stephan. Gratian. disceptat. forens. cap. 410. vbi dicit quòd nec sufficit ostendere ante obitum signa poenitentiae: & quamuis Peregr. de duello, q. 7. num. 4. existimauerit priuari debere ecclesiastica sepultura, qui in ipso conflictu duelli vulneratus, eodem die, vel alio postea moritur; tamen probabiliter sustineri potest decertantem in duello priuandum esse ecclesiastica sepultura, etiam si ob vulnus in duello acceptum non statim, sed alio die moriatur, quamuis fortè constet ante mortem poenitentiae signa dedisse, vt per Ioan. Sanc. in select. disp. 36. num. 7. Diana resol. moral. par. 2. tract. 2. miscel. resol. 54. Bonacin. de cens. extra Bullam disp. 2. q. 3. puncto 48. num. 22. vbi addit Parochum non debere illos sepelire, nec ecclesiasticam sepulturam denegare, si non sit notorium delictum, sed rem ad Episcopum, seu ad ipsius Vicarium deferre debere.*

46 *Septimò, qui semel in anno confessus non suscepit, nisi de consilio Sacerdotis prorogasset, cap. omnis vtriusque sexus, de Penit. & remiss. Vgolin. de offic. & potest. Episcopi cap. 17. num. 4. vers. tertio.*

47 *Octauò Religiosi vtriusque sexus proprietarij si moniti à Superiore absque emendatione, & poenitentia decesserint, cap. Monachi, de statu monachor. Vgolin. d. cap. 17. num. 4. vers. quarto, Galganet. d. tit. 109. num. 38. Possuin. d. loco, Portel in dubiis Regular. verb. sepultura, num. 11. Hieron. Roderic. in compendio quest. Regul. resol. 128. num. 20. Lauor. de Iubileo, p. 2. cap. 39. num. 129. vbi adducit exemplum de Iusto Monacho, quem reperiunt proprietarium, licet postea poenituerit, & poenitentiam fecerit, adhuc S. Gregorius voluit eum (ad terrorem forsan aliorum) sepeliri in sterquilino. Existimo tamen non esse*

Barbosi. de Parocho. Pars III.

ita precipitanter priuandum ecclesiastica sepultura Religiosum inuentum mortuum cum bursa denariorum; præsumi enim debet denarios non esse proprios, vel quòd ex obliuione, aut negligentia alterius inibi remanserint: vt bene resoluunt Portel. & Hieron. Roderic. locis proximè citatis: & n. 2. dicit idem de Fratre Minorita: item Villalob. d. diff. 3. n. 6. Item docet cum Nauar. & Fr. Emman. de Religioso Carthusiensis inuento mortuo cum duodecim denariis, non obstante huius Ordinis statuto, quia id debet intelligi quando constaret per contemptum legis, vel animo maiora appropriandi id fecisse.

48 *Nonò peccator quilibet notorius decedens in ipso peccato mort. & impænitens nullo dato signo contritionis, gloss. verb. communicabatur, in c. ex parte 11. de sepultur. Couar. in cap. alma mater, part. 1. §. 6. num. 4. Petr. Gregor. syntagm. Iuris, lib. 2. cap. 13. num. 10. Vgolin. d. cap. 17. num. 4. vers. postremo, Gutier. canon. lib. 2. cap. 3. num. 2. cum seqq. Sanci. in select. disp. 36. num. 2. Petr. Nauar. de restit. lib. 3. cap. 2. num. 26. Martin. Carill. en la explicacion de la Bulla de los defunctos, p. 2. cap. 4. num. 53.*

49 *Decimò occidentes seipsos ex industria, c. placuit, 23. q. 5. Roman. sing. 264. Cou. lib. 2. var. cap. 1. num. 11. Nauar. conf. 6. alias 7. de sepultur. Sayr. in floribus decis. sub eod. tit. decis. 6. Bellet. disquis. cleric. p. 1. tit. de clerico dubit. §. 3. n. 33. Hieron. Carat. de iurib. Paroch. tit. 7. cap. 8. Galganet. d. tit. 109. num. 34. Possuin. d. cap. 14. num. 4. vers. occidens se, Azor. instit. moral. part. 1. lib. 9. cap. 31. quest. 5. Farin. in praxi crimin. p. 1. q. 20. n. 133. & p. 5. q. 128. num. 16. Vgolin. d. c. 17. num. 4. vers. item qui se ipsos, vbi excipit illum, qui se precipitem dedit; non quòd se interficeret, sed quoniam malum ipsi impendens, aliter euitare non possit, vt in muliere, quæ per fenestras se proiecit, vt fugeret volentes eam violare, vel ne in manus inimicorum incideret; item in eo, qui in flumine se proiecit ob huiusmodi causas. Vbi tamen aliquis reperiretur mortuus in puteo, vel laqueo suspensus, non debet priuari ecclesiastica sepultura, quia vbi non constat quòd se ipsum interfecerit, vel precipitauerit, non est præsumendum, cum potuerit per insidias, aut vim in puteum proiici, vel suspendi, aut ex furore, seu mentis alienatione id facere: ita Mari Socin. conf. 51. vol. 2. Marc. Anton. Genuens. in pract. Archiep. c. 61. num. 20.*

50 *Vndecimò non restituentes Ecclesiæ decimas, cap. prohibemus, de decim. Petr. de Vbald. de Canon. Episcop. c. 14. num. 3. in fine, Spin. in speculo testam. gloss. 2. princip. num. 20. Rebuff. de decimis quest. vlt. num. 16. Monet. eod. tract. cap. 8. num. 74. & vide infra c. 20. §. 4. num. 16.*

V 2

Duodecimò

51 Duodecimò parricida, Menoch. *de arbitr. casu* 387. per tot.

52 Decimotertiò publicè blasphemātes Deum, si pœnitentiam eis iniunctam non egerint, c. 2. in fine, de maled. Possuin. d. loco, Vgolin. d. cap. 17. n. 4. vers. sexto.

53 Decimoquartò clericus notoriè concubinariùs viuens, & sic perseverans vsque ad mortem sine pœnitentia, iste enim non est cum aliis fidelibus sepeliendus, vt per text. in cap. *questum*, & in cap. *quibus*, 13. *quest. 2.* & in cap. *placuit*, in fine, 23. *quest. 5.* docent Turrec. in cap. *præter* 6. *concl. 6. dist. 32.* Nauar. in *man. cap. 25. n. 8.* mirum in modum commendans notansque contra eos, qui cum supremæ vitæ diem agunt concubinarij, candelam tenendam concubinæ tradunt, prosequitur eleganter Paul. Comitol. *respons. moral. lib. 1. q. 58.* Si Parochi supradictos à iure sepulturæ priuatos apud locum sacrum sepelierint, peccant mortaliter, & tenentur restituere funus etiam à multo tempore sepultum si petatur, & quicquid ratione illius perceperunt, excepta quarta funerali: ita glos. per text. *ibi in c. cum liberum, de sepultur.* Fr. Emman. q. *Regul. tom. 3. q. 61. art. 3.* & in *add. sum. tom. 4. c. 131. num. 6.* Soar. *de censur. disp. 23. sect. 5. num. 2.* Villalob. d. *diffic. 3. n. 13.* Hieron. Roderic. d. *resolut. 128. num. 23.*

54 Nota quòd legatum factum Ecclesiæ pro sepultura, adhuc ei debetur, etiamsi testator ob culpam suam sepultura priuaretur, Philarch. *part. 2. lib. 6. cap. 21. concl. 4.* Galet. in *margarita casuum conse. verb. legatum factum Ecclesiæ.*

55 Caueant Parochi ne propter ius sepulturæ minimè solutum, cadauer exhumatum retineatur: cum enim S. Congregationi innotuisset per Episcopum Cotronien. ne cuiusdam Leonoræ Forestæ cadauer occasione iuris sepulturæ humaretur prohibitum fuisse, Sacra eadem Congregatio prædicto Episcopo litteras iniungi mandauit, vt statim atque eadem receperit, prænominatum cadauer sepulturæ tradi faciat, cum nulla ratio id patiat, Christianæque pietati repugnans videatur, maxime verò ob pecuniarum interesse cadauer insepultum remanere. Nec etiam sub quouis prætextu compositionis quartæ funeralis sepultura mortuorum retardari, aut impediri debet, vt eadem S. Congreg. censuit in *Cassan. 5. Maij 1617.*

56 Supradictis igitur tantummodo exceptis, aliis sepultura negari non debet, & quia ea concessa, conceditur quoque delatio mortui processionaliter, ita Oldrad. *conf. 225. num. 13.* & 14. Sebast. Medices *de sepultur. part. 2. q. 7.* Card. Tusch. *lit. A. concl. 77. num. 9.* & 10. Ego ipse in *collect. ad c. accessorium, n. 3. de Regul. Iuris lib. 6.* ideo videndum quæ sint partes Pa-

rochi in sepeliendis defunctis, & eorum funeribus ducendis.

Nam licet pompa funeralis non sit de necessitate sepulturæ, vt inquit S. August. *de Ciuitate Dei*. Sepulchrorum memoria, sumptusque funeris magis viuorum est consolatio, quàm defunctorum utilitas: & Ambros. in *serm. Quid profuit*, inquit, *sepulchrorum superbia, damna sunt potius viuientium, quàm subsidia mortuorum.* Et S. Gregorius, vt habetur in *c. anima*: 13. q. 2. ait, *curatio funeris, conditio sepulture, pompa exequiarum, magis sunt viuorum solatia, quàm subsidia mortuorum*, cum aliis adductis per Chassan. in *catol. glorie mundi. p. 2. consid. 6.* Nihilominus tamen cum hæc fiant iam ex consuetudine pro cuiusque personæ qualitate, Parochus indutus superpelliceo, & stola nigri coloris pro consuetudine, aut si videbitur ratione loci, vel personæ, alioquin sine eo cum suo clerico, cum aliis Presbyteris, & clericis, qui adfuerint præcedente Cruce illius Ecclesiæ, ad quam corpus portandum est: cum ad domum defuncti peruenerit, ipse solus cum clerico deferente vas aquæ benedictæ, ingreditur locum, vbi defunctus iacet, quem priùs aqua benedicta aspergit, deinde linteo corpus deferretur in feretrum, ordinatur processio, præcedunt Confraternitates laicales, tum deferens Crucem, & sequitur Clerus Regularis, & secularis per Ordinem, ac vltimo loco Parochus, vt suprà indutus, qui incipit Resp. *Subuenite sancti Dei*, &c. Ita scriptum reliquisse Cardinalem Sanctonium in suo, quod composuit, *Sacerdotali*, refert Theodos. de Rubeis apud Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 298. num. 97.*

Defunctorum corpora si deponantur in Parochiali vt inde transferantur ad Ecclesiam Regularium, in qua elegerunt sepulturam, nihil debetur Ecclesiæ Parochiali, exceptis iuribus Parochialibus, S. Congregat. Rituum in *Placentina*, 23. Martij 1619. cuius memini in *collect. Bullarj verb. defunctus 3.* Possunt tamen directe deferri ad Ecclesiam, in qua sepelienda sunt, non obstante consuetudine quòd prius deferantur ad Ecclesiam Marriem, dummodo Curato soluantur iura sepulturæ, & emolumenta solita. Eadem S. Congr. in *Vmbriaticen. 25. Februarij 1606.* & in *Pollignanen. 21. Maij 1618.*

Defunctorum hæredes pro defuncto ad sepulturam associando numerum Sacerdotum sibi bene visum conuocare possunt, & numerum ceræ sibi bene visum ad cadauer in sepultura associandum, quolibet contrario prætextu per Parochum deducto non obstante, subministrare valent, vt respondit S. Congr. Episcop. & Regular. negotijs præposita in *d. Cassan. 5. Maij 1617.* & tunc + desti-
natos

natos clericos ab eis, & non alios vocare debet Parochus, vt censuit S. Congr. Rit. in *Lauden.* 20. *Augusti* 1601. Ioan. Sanci. in *se-*

59 *lect. disp.* 47. num. 24. † Si verò dicti hæredes nullos destinauerint, tunc, & eo casu ius conuocandi alios Sacerdotes pro obeundis funeribus Parocho competet, Rot. in *Alexandrina funeralium* 1. *Iulij* 1630. coram R.P.D. Merlino, & idè dicta S. Congr. Rituum in *vna Ferrarien.* 7. *Septembris* 1613. censuit
60 † Parochum posse ad libitum vocare ad funus clericos, quos voluerit, nec cogitur vocare viciniore, nisi aliter disponant hæredes defuncti, quorum voluntas est seruanda.

61 Confraternitates non possunt accedere ad funeralia mortuorum, nisi specialiter, & expressè vocentur, vt fuit decusum à S. Congr. Rituum in *Bononiën.* 9. *Decembris* 1617. Et quando accedunt in actu associationis cadauerum, nullo modo possunt erigere Crucem, ead. S. Congr. in *Andrien.* 22. *Novembris* 1631. ad 2.

62 Proprius Parochus nullatenus excludendus, quamuis ad sepeliendum cadauer Regulares dumtaxat à defuncto accersiri iubeantur, vt fuit resolutum à S. Congr. negotiis Episcop. & Regularium præposita, in *vna Montis pilosi de anno* 1518.

63 Vocati omnes ad funus debent conuenire ad Parochialem defuncti, vt censuit S. Congr. Rit. in *d. Bononiën.* 9. *Decembris* 1617. & in *Tropien.* 16. *Februarij* 1631. refert me citato in hoc loco Leçana in *sum. quest. Regul. tom.* 1. c. 12. n. 41. *vers. ad* 4. Vel ad aliam Ecclesiam iuxta loci consuetudinem; & nullo modo permittendum expectari per vias, vel ad domum defuncti, non obstan. contraria consuetudine expectandi per vias, vel ad domum defuncti, eadem S. Congr. Rit. in *Thelesina* 12. *Februarij* 1633.

64 Vnde Regulares vocati ad sepeliendos mortuos etiam in eorum propria Ecclesia, debent accedere ad Ecclesias, ex quibus cadauera amouentur, & inde cum clero seculari discedere, non autem expectare extra ianuam Ecclesiar, & aliis se postea associari, prout fuit resolutum per S. Congr. negotiis Episcoporum, & Regularium præpositam in *Vigleuanen.* 13. *Novemb.* 1600. Regulares enim vocati ad funus conuenire debent in Parochiali, aut in alia Ecclesia, iuxta loci consuetudinem, & nullo modo expectare per vias, aut ire ad domum defuncti, eadem Congr. Rit. in *Liman.* 15. *Decembris* 1632.

65 Debent enim Fratres, cum ad aliquod funus conuocari contigerit, ad Parochialem Ecclesiam accedere, & exinde cum Parocho ad domum ex qua cadauer extrahendum est, se conferre; casu autem, quo dictum ca-
Barbof. de Parocho. Pars III.

dauer in aliqua Ecclesia deponi contingat, ad eandem Ecclesiam, vbi depositum erit, conuenire debent, vt censuit eadem S. Congr. in *Senogallien.* 26. *Augusti* 1616.

Leuare autem de domo cadauera irrequisito proprio Parocho non licet Regularibus, & Presbyteris secularibus, vt videtur sentire S. Congr. Rituum in *Thelesina* 18. *Augusti* 1629. dum censuit cadauera decedentium in Parochia, ad cuius Ecclesiam Capitulum Cathedralis translatum est, non posse leuari per ipsum Capitulum, seu Canonicos Cathedralis Ecclesiar, nisi requisito Parocho dictæ Ecclesiar; & expressè eadem S. Congr. in *Andrien.* 29. *Novembris* 1631. ad 1. & tenent Vgolin. de *poteft. Episcopi cap.* 17. num. 3. Stephan. Gratian. *tom.* 3. cap. 492. à num. 59. Nec
67 † Religiosi possunt cum Cruce intrare Parochias ad leuanda corpora defunctorum apud suas Ecclesias sepelienda, nisi præmonito prius, & requisito Parocho, vt resoluunt Villalob. in *sum. p. 2. tract.* 31. diff. 5. n. 3. Gratian. d. cap. 492. à num. 45. Hieron. Roderic. in *compendio quest. Regul. resol.* 109. num. 7. Ideo per Bullam Leonis X. sacro approbante Concilio tenent Fr. Eman. *tom.* 3. *Regul. q.* 28. art. 2. & Laurent. de Franchis de *controuers. inter Episcopos, & Regular.* q. 67. quod Regulares Mendicantes quando vocantur ad funus non possunt deferre Crucem inuito Parocho per eius Parochiam; limitat tamen dicta Bulla stante consuetudine, prout in multis partibus Regni Portugalix obseruari vidi: Leçana in *sum. q. Regul. cap.* 10. num. 18. Vnde S. Congr. Rit. in *Squillacen.* 18. *Novemb.* 1606. censuit Curatos, in quorum Parochia defunctus obiit, & non Regulares, ad quorum Ecclesiam defunctus portatur, debere benedicere corpus defuncti.

Regulares verò extra claustra decedentes
68 sunt ad eorum Ecclesias deferri Parochis consultis, vt declarauit S. Congr. Conc. sub die 2. *Iulij* 1620. referente Laurentio de Peirinis in *Constitutiones sui Ordinis Minimorum, tom.* 2. *Const.* 7. *Pij V. n.* 13. *vers. ad decimum, pag.* 194. & me citato in hoc loco Leçana c. 12. n. 41. *vers. ad* 10. nec id eisdem Regularibus prohiberi potest sub prætextu quòd debeant prius ius sepulture soluere, quia ab huiusmodi prætensionibus Parochos abstinere debere mandauit S. Congr. negotiis Episc. & Regul. præposita in *Puteolana* 22. *Maij* 1615.

Fuit tamen dubitatum in dicta S. Congr. Concilij sub illa die 2. *Iulij* 1620. an quando moritur aliquis Superior Religiosorum, vel Magister, aut Cathedralicus, possint Regulares corpus illius portare per Civitatem, per plateas & alias Parochias cum musica, & ritibus extraordinariis, aut illi imponere Pluviale sine interuentu Parochi; & rescripsit
V 3 Card

Cardinali Ludouiso Archiepiscopo Bononiensi non posse, vt refert *Lezana in sum. q. Regul. c. 12. n. 41. vers. ad undecimum.*

69 Eodem modo Tertiarij, si qualitatibus in *Bulla fel. record. Leonis X.* præscriptis sint præditi, videlicet si viri collegialiter aut claustraliter viuunt, mulieres verò virginalem, vel cælibem, aut castam vidualem sub expresso voto, & Tertiariorum habitu vitam ducant, possunt, & debent etiam inuito, ac minimè requisito Parocho, in Fratrum Ecclesiis sepeliri; secus verò si supradictis qualitatibus careant, vt fuit resolutum ab eadem S. Congr. in *Nepefina 11. Decembris 1615.*

70 Sed vbi defunctorum cadauera in alterius Parochia existerent, & in Ecclesiis Fratrum sepeliri debent, prius in Ecclesiam Parochialem ad benedictionem, ac vltimum vale à Parocho recipiendum deferenda sunt. Sed si Parochus ab eisdem Fratribus monitus, requisitus, & expectatus venire recuset, tunc ipsi Fratres poterunt cadauera huiusmodi ab ædibus, vbi fuerint, ad suas Ecclesias recto tramite deferre ipso Parocho etiam inuito, eadem S. Congr. in *d. Nepefina ad 4.*

71 Mortui enim sepeliri possunt in Ecclesia, in qua sepulturam elegerunt sine præsentia Parochi, si ipse requisitus interesse recuset, vel petitam licentiam denegeret, S. Congr. Rituum in *Capuana 22. Decembris 1629.*

72 Si autem deponantur in Parochiali, vt inde transferantur ad Ecclesiam Regularium, in qua elegerunt sepulturam, nihil debetur Ecclesiæ Parochiali, exceptis iuribus Parochialibus, ex S. Congregat. Rituum in *Placentina 23. Martij 1619.*

73 Suscipientes habitum à Guardiano, vel ab alio, cui ille committendum duxerit, & cum eo decedentes, in Ecclesiis eiusdem ordinis Ecclesiasticæ sepulturæ sunt tradendi, si Guardianus propter habitus concessionem, & receptionem præmouit eorum cadauera, vt censuit S. Congr. in *d. Nepefina 11. Decembris 1615. ad 2.*

74 Parocho spectat declarare per quam viam sit exportandus defunctus, & omnia necessaria vsque ad ianuam Ecclesiæ Regularium, vbi sepeliendus est, S. Congr. negotiis Episcoporum, & Regularium præposita in *Castellana-ten. 3. Ianuarij 1594.* Et ita tenetur vsque ad eandem ianuam funerale ducere, & prosequi, eadem S. Congr. in *Brixien. 18. Iunij 1591. & in Nicoteren. 4. Iunij 1615.*

76 Parochus secularis sicut deferre stolum in propria Parochia, & in Parochia Fratrum, dum defuncti corpus in eorum Ecclesia sepelitur, ita Parochus Regularis in eodem casu, & eodem tempore poterit stolum deferre, non solum in propria Parochia, sed etiam in Parochia defuncti: ita S. Congr. Rituum

sub die vlt. Septembris 1628. nam ¶ Parochus Monachus ita potest cum stola ingredi Parochiam secularium, sicut secularis Parochus Monachorum Parochiam ingredi valet, Sac. Congreg. in *Asculana 29. Ianuarij 1629.*

78 In funeralibus est deferenda vnica tantum Crux illius Ecclesiæ, ad quam corpus transfertur, S. Congr. Rit. in *Baren. terra Medugni 2. Augusti 1631. & in Messanen. 21. Februarij 1633.* post quam sequi debent immediate personæ illius Ecclesiæ, & deinde ceteri secundum antianitatem, vt censuit S. Congreg. Rituum in *Narnien. 30. Septembris 1614. & in Adrien. 22. Nouemb. 1631. ad 3.* vbi intelligit, dummodò non interueniat Capitulum Cathedralis, sub qua omnes funus associantes incedere debent. Et hinc Curatus & Sacrista Cathedralis etiam quòd sint amouibiles, quando interuenit Capitulum dictæ Cathedralis, debent præcedere proprio Parocho defuncti, eadem S. Congr. Rit. in *Pisaren. 22. Martij 1631.*

79 Crux propriæ Parochiæ defuncti deferenda est in funeralibus, non autem Crux antiquæ Parochiæ, ex qua dismembrata fuit Parochia noua, de qua est defunctus, & vocati ad funus in eadem propria Parochia debent conuenire, S. Congr. Rit. in *nullius Prouinciæ Baren. 22. Martij 1631.*

80 Parochi defunctorum in Regularium Ecclesiis humandorum corpora vsque ad eandem Ecclesias associare, ac etiam in illis permanere possunt, absque tamen eo quòd in officio decantando vllatenus se intromittant, S. Congr. negotiis Episcop. & Regular. præposita in *Nicoteren. 6. Iulij 1615.* Possunt enim iidem Parochi omnia officia circa corpus defuncti, qui sepeliendus est in Ecclesia Regularium, vel in alia, domi, & per viam facere: postquam verò cadauer fuerit collocatum intus Ecclesiam, debet Parochus recedere, & officium facere debent ipsi Regulares, vel Parochus Ecclesiæ, S. Congr. Rituum in *Eugubina 12. Maij & 5. Iulij 1614. & in Placentina, & Licien. 23. Maij 1619. & in Catanien. ciuitatis Platiæ 12. Octobris 1619.*

Officium facere super cadaueribus pertinet ad Parochum intra limites cuius Parochiæ adest Ecclesia in qua cadauer tumulatur, non autem ad Sacerdotes talis Ecclesiæ, & ita responsum fuit à S. Congr. Rituum in *causa defunctorum, qui sepeliuntur in Ecclesia S. Celsi Mediol. sub die 29. Nouembr. 1632.* Et in tantum verum Parochum debere facere officium supra corpus defuncti, vt procedat etiam si adfint Canonici in sua Parochiali Ecclesia, S. Congreg. Rituum in *Offien. Ceren. 28. Aprilis 1607. & in Prænestin. Cauarum 18. Augusti 1618.*

Nam

81 Nam Clerus secularis postquam Christi fidelium cadauera in fratrum Religiosorum Ecclesiis sepelienda associauerit, in eisdem Ecclesiis super huiusmodi cadaueribus officij Defunctorum, Psalmos, Responsorialia, aliaue preces, vel orationes recitare, aut psallere non potest, sed ab ipsis Fratribus dumtaxat hæc omnia peragenda sunt, eadem S. Congr. Episcop. & Regularium negotiis præposita in Turritana 24. Nouembris 1617.

82 Officium enim in tumulandis cadaueribus in Ecclesiis Regularium non per Parochum, seu alios Presbyteros seculares, sed per eodem Regulares fieri debet, non obstante quavis contraria consuetudine, vt censuit S. Congreg. Rituum in Eugubina 12. Martij 1612. & 5. Iulij 1614. & in Placentina, & Liciensi 23. Martij 1619. & in Catanien. Ciuitatis Placentia 12. Octobris eiusdem anni, & in Sulmonen. 8. Augusti 1629. & in Andrien. 12. Februarij, & 2. Martij eiusdem anni, & nouissimè 5. Iulij 1631. ad relationem Eminentissimi, & Reuerendissimi Cardinalis S. Georgij respondit immemorabilem per Capitulum Andrien. præsentam non esse probatam, & officium super cadaueribus in Ecclesia S. Marie veteris Ordinis Fratrum Minorum de obseruantia ad ipsos spectare, non obstante consuetudine immemorabili allegata; quæ quidem consuetudo immemorabilis an sit sufficiens? latè Gratian. discept. forens. tom. 3. c. 492.

83 Parochi non debent plus recipere pro tumulandis cadaueribus exterorum, quam ciuium, S. Congr. Conc. sub die 27. Maij 1617. immò pauperum cadauera gratis sepelire debent, S. Congr. Episcop. in cassan. 5. Maij 1617.

84 Et admonet Ioan. Sanci. in select. disput. 47. n. 18. his verbis. Si autem defunctus pauper sit, noscas tibi non licere pretium exigere, quod si tibi onus videatur, subit idem etiam corporalis Medicus, Advocatus, & alij: potius ergo tu qui munere superas. Nec fidas hoc in totum à Vice-curato agendum; iste enim quia pauper, strictius forte pauperem & viduam premet, per temetipsum si feceris, exemplum dabis, nec iussisse sat esse putes, &c.

in veteri Lege, sed etiam à Gentilibus.

4 Primitie ex sua origine videntur esse de consilio, non de præcepto.

5 Ingratitudo contra Deum inducitur ex consuetudine non dandi illi primitias de frugibus terræ, qui abundanter nobis dona concedit.

6 Primitie debentur de præcepto, ubi extat consuetudo illas dandi.

7 Primitia quantitas non est determinata in Iure, idèd consuetudini standum est.

8 Primitie debent solui illi Parochia, in qua prædia existunt, si consuetudo non sit in contrarium.

9 Primitia sunt onus prædiale, non personale.

10 Clerici, qui terras colunt, tenentur soluere primitias.

11 Regularibus non prohibetur recipere triticum, & vvas, ac similia, antequam Parochus receperit Primitias.

PRIMITIÆ dicuntur quasi primi fructus terræ eo anno collecti; quia dantur primæres, vt aduertit Sylu. in Sum. verb. decima, num. 1. in fine, Azor. in sit. moral. part. 1. lib. 7. cap. 27. quæst. 1. Pala. tractat. 10. disp. vnic. p. 17. numero 1. Machado in su. perfectio Confessor y Cura de Almas lib. 2. p. 4. tractat. 10. docum. 5. num. 1. † Sunt res, per quas initia, seu primitiua frugum in recognitionem diuini beneficij, quo iucundissimos terræ fructus suscipimus, Deo, tanquam Creatori, & dator illorum, rependuntur, & quasi damus Domino, quod ab eo accepimus, & idèd meritò primum, & optimum damus horum bonorum primo, & optimo Auctori. De his primitiis loquitur Exod. capit. 20. ibi: Decimas, & primitias non retardabis reddere. & cap. 23. Primitias frugum terræ deferes in domum Domini Dei tui. & cap. 26. Primitias ab omni homine, &c. & Dent. cap. 26. ibi, Tolles de cunctis frugibus tuis primitias, & capit. 18. Omnes primitias, &c. & de eis agit tex. in cap. decimas, vers. oportet autem, 16. quæst. 7. † Quæ non solum dabantur ab hominibus in veteri Lege, vt à populo Dei, sed etiam à Gentilibus: & Romani non gustabant vina, aut nouas fruges, priusquam Sacerdotes primitias libassent, vt referunt Alex. ab Alex. dierum genial. lib. 5. cap. 18. Plin. lib. 18. cap. 2. Et Athenienses Apholini dabant primitias crinium, cum ex ephebis excessissent, ad exemplum Thesei, qui post suam pueritiam primas comas, quas primò rondit, Phæbo, & Esculapio, aut Libero in primitias obtulit.

Quamuis videatur Primitias ex sua origine esse voluntarias, non necessarias, & sic de consilio, non de præcepto: Deus

V 4 enim

CAPUT XXVII.

De Primitijs.

SUMMARIUM.

1. Primitia dicuntur, quasi primi fructus terræ eo anno collecti.
2. Primitia sunt res per quas initia seu primitiua frugum in recognitionem diuini beneficij Deo Creatori rependuntur.
3. Primitie non solum dabantur ab hominibus